

צו לפי סעיף 41 לפקודת הרופאים (נוסח חדש), התשל"ז-1976

החלטה 11-14

בפני:

השופט (בדימוס) אמנון סטרשנוב

בעניין שבין:

הקובל

המשנה למנכ"ל משרד הבריאות

ע"י ב"כ - עו"ד שרה שר-לב

לבין:

הנקבלת

ד"ר אלונה סמירנוב

ע"י ב"כ - עו"ד א' לין וו' קינר

ה ח ל ט ה

העובדות והרקע

1. ד"ר אלונה סמירנוב (להלן – ד"ר סמירנוב או הנקבלת), הינה רופאה מורשית ובעלת תואר מומחה בגריאטריה. בין השנים 1998–2004, הועסקה הנקבלת בבית החולים קפלן (להלן – בית החולים), כמתמחה במחלקת גריאטריה.

בין חדש אפריל 2003 לבין חדש ינואר 2004 בוצע בבית החולים ניסוי ה-SPA, הכרוך בביצוע ניקור של שלפוחית השתן בחולים קשישים (להלן – הניסוי). הנקבלת השתתפה בניסוי כחלק מעבודת מדעי היסוד אותה נדרשה לבצע במהלך התמחותה.

2. בהתאם לחוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996, ולהוראות דין נוספות, עריכת ניסוי רפואי בבני אדם, מחייבת קבלת הסכמה מדעת של כל אחד מהמשתתפים בניסוי. למרות זאת – במסגרת הניסוי חתמה הנקבלת עצמה על טופס הסכמה של החולה מ.ד. (להלן – החולה), אשר השתתף בניסוי, ובכך זיפה את הרישום הרפואי.

3. נגד הנקבלת ושמונה נקבלים נוספים הוגשה ביום 4.9.11 קובלנה ע"י המשנה למנכ"ל משרד הבריאות, ד"ר בעז לב, אשר תוקנה מאוחר יותר ביום 10.11.13 (להלן – הקובלנה המתוקנת). בקובלנה המתוקנת המיוחסת לד"ר סמירנוב נטען, כי בהתנהגותה המפורטת לעיל, גילתה הנקבלת התנהגות שאינה הולמת רופא, כאמור בסעיף 41(1) ו- (7) לפקודת הרופאים [נוסח חדש], התשל"ז-1976, בכך שלא קיבלה את הסכמתו של החולה להשתתף בניסוי, וכן זיפה את חתימתו על טופס ההסכמה מדעת.

4. כאן המקום להתייחס לרקע של הפרשה כולה, כאשר בעקבות גילוי מחדלים, העדר ניהול תקין וביצוע מחקרים ללא אישור ועדת הלסינקי בבתי החולים קפלן והרצפלד ובבתי חולים נוספים, כפי שפורטו בדוח מבקר המדינה לשנת 2004 – התקיימה חקירת משטרה כנגד מספר רב של רופאים.

לאחר חקירת המשטרה, הועבר התיק לפרקליטות מחוז המרכז, אשר החליטה שלא להעמיד את המעורבים לדין פלילי. עם זאת, המליצה להעמידם לדין משמעתי עקב ה"התנהלות הבעייתית" של הרופאים, כפי שהתגלתה במהלך החקירה. אשר על כן, הוגשה הקובלנה המקורית ביום 4.9.11 כנגד תשעה נקבלים, אך היא בוטלה נגד חלקם, בעוד שלגבי ארבעה מהם הוגשו קובלנות נפרדות ומתוקנות.

דו"ח ועדת המשמעת

5. במסגרת הסדר טיעון שהושג בין הצדדים, סוכם כי הנקבלת תודה במיוחד לה בכתב הקובלנה המתוקן, וכי ב"כ הצדדים ימליצו במשותף להטיל עליה אמצעי משמעת של התראה.

ב"כ הנקבל, עו"ד קינר, ביקשה לאמץ את הסדר הטיעון שהומלץ ע"י ב"כ הצדדים, ולהסתפק באמצעי משמעת של התראה, וזאת נוכח הנסיבות המקילות של הנקבלת, היותה מתמחה בעת האירוע, והעובדה שהיא ביצעה את המעשים לטענתה, עפ"י הנחיית הממונים עליה – מנהל בית החולים, ד"ר לוי וד"ר רימון. לטענתה, שנתמכה גם בהודעות של רופאים אחרים, שררה בבית החולים אווירה של פחד וחשש שאי-ציות להוראות הממונים, יביא לפיטוריהם. כמו כן עברה הנקבלת מסכת יסורים בעת שנעצרה ונחקרה ע"י המשטרה, ואף הוצא כנגדה צו עיכוב יציאה מהארץ.

6. ועדת המשמעת התייחסה בהחלטתה להסדר הטיעון שהוצג בפניה ע"י ב"כ הצדדים, וקבעה בזו הלשון:

"קבלת עמדת הצדדים בדבר אמצעי משמעת של התראה בלבד, כך שעניין חמור כזיוף חתימה יסתיים ללא מידה של התליית רישיון, אינה מתיישבת עם אינטרס הציבור בשמירה על רמתו ועל כבודו של מקצוע הרפואה ועל אמון הציבור ברופאים, ומעבירה מסר לא נכון לציבור הרופאים ולציבור החולים כאחד. על כן סטייה מהסדר הטיעון והמלצה על התליית רישיונו של הנקבל, היא ראויה".

7. בבואם להחליט על אמצעי המשמעת שמן הראוי להטיל על הנקבל – נחלקו דעות חברי הוועדה.

רוב חברי הוועדה – ד"ר קובי אסף ועו"ד עירית אלטשולר – סבר כי בנסיבות המיוחדות של המקרה, ובעיקר נוכח הזמן הרב שחלף מאז המקרה, נוכח מעמדה של הנקבלת כמתמחה בעת ביצוע המעשים, ובחששות שהיו מנת חלקה שלה ושל חלק מעמיתיה לעתידם, וכן בהתחשב בכך שהנקבלת הודתה במסגרת הסדר טיעון, **"תקופת ההתלייה צריכה להיות מינימלית, של חדש אחד".**

לדעת יו"ר הוועדה, ד"ר יוסי בר, גם בהתחשב בכך שהנקבלת הייתה מתמחה שסרה להוראות הממונים, הרי שבגין ביצוע ניסוי במטופל, ללא הסכמתו ותוך זיוף חתימתו – תקופת ההתלייה המתאימה היא של ארבעה חדשים.

החלטה

8. מדובר בעיניי, במעשה חמור למדיי, בו נתנה הנקבלת ידה לביצוע ניסוי במטופל מבלי שקיבלה את הסכמתו, ואף זייפה את חתימתו על גבי טופס ההסכמה.

גם אם פעלה הנקבלת עפ"י הוראות הממונים עליה, ועקב חששה שאם לא תמלא אחריהן – יבולע לה, אין בכך כדי להקלות מחומרת המעשה. המהווה הפרה בוטה של חובת הרופא לנהוג בהגינות וביושר, הן כלפי החולים המטופלים והן כלפי הציבור כולו. מדובר במעשה זיוף לשמו, במטרה לכסות על אי מילוי הוראות הדין לגבי קבלת הסכמה מדעת בכתב של חולה לביצוע ניסוי בגופו.

9. הנני סומך ידיי על החלטת הוועדה, שניתנה פה אחד, שלא לאמץ את המלצת הצדדים להטלת אמצעי משמעת של התראה בלבד, שהיא אמצעי המשמעת הנמוך ביותר במדרג הענישה. ברצוני לשוב ולהבהיר – כפי שציינתי בהחלטות קודמות באותו עניין – כי אמצעי המשמעת הראוי לרופא המזייף או המשמיד מסמך, בכלל ובמסגרת ניסוי רפואי, בפרט – אחד הוא: התליית רישיון.

הנסיבות המקילות והרקע לביצוע מעשים נלוזים שכאלה, יש בו כדי להשפיע, למירב, על **תקופת ההתלייה** במקרה הספציפי, אך לא לבטלה כליל.

10. סיכומם של דברים – המלצת רוב חברי הוועדה בדבר הטלת אמצעי משמעת של התליית רישיון למשך חדש ימים, הינה המלצה שקולה, המשקפת בעיניי, את מכלול השיקולים במקרה דנן, אף אם נוטה היא במקצת, לצד הקולה.

האמצעי המומלץ תואם גם את מדיניות הענישה הראויה בעיניי, כפי שפירטתי לעיל וכפי שפסקתי גם בהחלטות נוספות (ראה החלטות 10-14; 09/14 מיום 22.4.14).

סוף דבר – הנני מטיל על הנקבלת, ד"ר אלונה סמירנוב, אמצעי משמעת של התליית רישיון מלעסוק ברפואה למשך חדש (1) ימים, שמניינו מיום 15.6.14.

ניתנה היום 22.4.14, כב ניסן התשע"ב.

יש להפיץ החלטה זו, כמקובל.

אמנון סטרשנוב, שופט (בדימוס)